

Uutisia ja tiedonantoja – Nyheter och meddelanden

Terrassa julkaistu artikkeli palkittiin

Yhdyskuntasuunnittelun seura, Suomen kaupunkitutkimuksen seura ja Rakennetun Ympäristön Tutkimuksen Seura palkitsevat vuosittain parhaan suomenkielisen kaupunkitutkimuksen alaan kuuluvan tieteellisen artikkelin. Valinnan perusteena on se, että artikkeli tuo uutta tietoa kaupunkitutkimuksen monitieteiselle kentälle ja on aihevalinnaltaan, näkökulmaltaan ja käsittelyltään itsenäinen ja kiinnostava. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota huolelliseen ja selkeään ilmaisuun.

Vuoden 2020 kaupunkikirjoitukseksi valittiin Itä-Suomen yliopiston professori **Jarmo Kortelaisen** ja yliopistotutkija **Moritz Albrechtin** (2019) artikkeli *Tehdaskaupungin uusiutumisen: Äänekosken biotuotetehtas ja yhdyskunnan muutos* (Renewal of an industrial town: The bio-product mill and local change in Äänekoski), *Terra* 131: 3, 137–151.

Perusteluissa todetaan, että kirjoittajat tuovat sommittuma-käsitteen avulla oivaltavasti esiin biotuotetehtaan rakentamisen tuomia materiaalisia ja ekspressiivisiä muutoksia sekä niiden yhteyksiä muihin yhdyskuntaa ylläpitäviin tekijöihin Ääne-

kosken tehdasyhdyskunnassa. Pienten kaupunkien pärjääminen globaalien markkinavirtojen paineessa on aihe, jonka ajankohtaisuutta juuri nyt ei voi kiistää. Kaupunkitutkimuksen tuleekin osallistua myös pienten kaupunkien kehityksen analyysiin ja etsiä tietoa kaupunkisuunnittelun ja -politiikan tueksi. Kaupunkikirjoituspalkinnon myöntänyt raati kiitteli voittanutta artikkelia erityisesti teorian oivallisesta soveltamisesta, monipuolisesta ja kiinnostavasta aineistosta sekä selkeästä ja havainnollisesta kieliasusta.

Perinteikästä ja arvostettua kaupunkikirjoituspalkintoa on jaettu vuodesta 2005 lähtien. Vuoden 2020 raati valitsi kahdeksasta tiedelehtien esivaalitsemasta artikkelista. Palkintoraatiin kuuluivat tilusjärjestelypäälikkö Kalle Konttinen (Maanmittauslaitos, pj.), dosentti Terhi Ainiala (Helsingin yliopisto), toimitusjohtaja Jamie Donovan (Wondersense Oy), tutkijatohtori Matti O. Hannikainen (Helsingin yliopisto), johtaja Irma Karjalainen (YTV) ja professori emerita Hilikka Lehtonen.

Terra onnittelee voittajia!

Heidi Heikkilän pro gradu -tutkielma palkittiin

Suomen Maantieteellinen Seura on valinnut vuoden parhaan pro gradu -tutkielman. Tänä vuonna palkinnon sai hallintotieteiden maisteri **Heidi Heikkilä** Tampereen yliopistosta. Hänen pro gradu -tutkielmansa otsikko on *Incompatible borders and dead ends: Migrant and refugee “crisis” in Bosnian and Croatian newsletter narratives*. Tutkielman ohjasivat **Kirsi Pauliina Kallio** ja **Lotta Koistinen**.

Heidi Heikkilä

Kirsi Pauliina Kallio

Tutkielma osoittaa erinomaista aluetutkijan ajattelukykyä

Suomen Maantieteellisen Seuran hallitus piti tutkielman aihetta ajankohtaisena ja vaativana. Perusteluissa todettiin, että työn eri osat muodostavat poikkeuksellisen eheän kokonaisuuden. Teoreettinen kehys on korkeatasoinen ja osoittaa perehtyneisyyttä alan kansainväliseen tutkimuskirjallisuuteen. Metodologiaa käsittelevässä osiossa tutkija pohtii omaa positiotaan ja perustelee tekemänsä valinnat. Analyysi on toteutettu erityisen huolellisesti. Hallituksen näkemys oli, että Heidi Heikkilä osoittaa erinomaista aluetutkijan ajattelukykyä havainnoidessaan, miten pakolaiskriisi näyttäytyy eri tavoin Euroopan eri osissa. Tutkimuskohteista Kroatia on Euroopan unionin jäsenvaltio, mutta Bosnia ei. Tutkielma valottaa EU:n pakolaishallintaa. Palkittu

työ on Seuran hallituksen mukaan poikkeuksellisen ansiokas pro gradu -tutkielma, joka luo erinomaiset lähtökohdat sekä tutkivaan asiantuntijatyöhön että akateemiseen tutkimukseen.

Yhteensopimattomia rajoja ja umpikujia

Terra haastatteli Heidi Heikkilää, joka kertoi aloitaneensa aluetieteen opinnot Vaasan yliopistossa. Tampereella hän opiskeli pääaineenaan ympäristöpolitiikka ja aluetiede. Heidi valmistui hallintotieteiden maisteriohjelmasta.

Mitä tutkielmasi käsittelee?

Otsikko *incompatible borders and dead ends*, yhteensopimattomia rajoja ja umpikujia, kiteyttää tutkimuksen tärkeimmät havainnot. Mediassa valtioiden rajat näyttäytyvät yhteensopimattomilta siirtolaisuuden näkökulmasta. Yhteensopimattomia rajoja muodostuu myös ihmisryhmien välille. Länsi-Balkanin historia etnisine ja uskonnollisine kiistoineen on läsnä, kun mediassa kiistellään siirtolaisuudesta ongelmana. Kroatiassa poliitikot joutuvat taiteilemaan sanojensa kanssa, kun he kertovat maansa pyrkimyksistä turvata rajansa kaikkia Euroopan unionin sääntöjä noudattaen. On selvää, että siirtolaisongelmasta halutaan eroon ajamalla liikkeellä olevat ihmiset rajoille muodostettuihin umpikujiiin. Umpikujassa eivät ole ainoastaan siirtolaiset, vaan myös ihmisoikeudet ja poliittiset ratkaisut, joilla siirtolaisuuden hallintakeinoja perustellaan.

Miten valitsit aiheen?

Gradun aiheen valinta oli sattumusten summa. Aloitin opintoni 2015, jolloin ”pakolaiskriisi” oli kiihkeimmillään. Olin työskennellyt ja matkustellut Egyptissä vuosina 2012–2013 ja nähnyt siellä Syyrian pakolaisia. Olin tavannut myös tavallisia nuoria egyptiläisiä, jotka kertoivat pyrkineensä Eurooppaan lautalla Libyasta. Vuonna 2014 Turkissa kuulin joidenkin pyrkimyksistä päästä Saksaan. Seurasin pakolaistilannetta opintojeni aikana. Suomessa keskustelu ja lehtiartikkelit hiipuivat, mutta arvelin, ettei ihmisten halu tulla Eurooppaan ollut loppunut. Vuonna 2019 pääsin harjoitteluun Suomen suurlähetystöön Zagrebiin, jossa seurataan myös Bosnian asioita. Kiinnitin huomiota siihen, että Kroatian ja Bosnian medioissa puhuttiin vielä maahanmuutosta ja aloin kerätä uutisia sillä ajatuksella, että niistä voisi olla gradun aineistoksi. Kroatia, tai oikeastaan koko Länsi-Balkan, kiinnosti minua alueen histo-

rian takia. Kyseinen alue on hyvä esimerkki siitä, ettei rajojen vetäminen valtioiden tai kansakuntien välille ole kovin helppoa, mutta niitä kuitenkin halutaan tehdä.

Mikä oli gradun tekemisessä mukavinta ja mikä vaikeinta?

Gradun tekeminen oli oikeastaan aika hauskaa, koska olin hyvin kiinnostunut aiheestani, eikä se alkanut pitkästyttää edes työn loppuvaiheessa. Pidin siitä, että pystyin todella keskittymään käsillä olevaan aiheeseen ja tekemään itsenäisesti päätöksiä siitä, mitä sisällytän työhön ja mitä en. Siirtolaisuustutkimusta on tehty hyvin paljon, joten rajaamisessa oli omat vaikeutensa, mutta siinä helpotti, kun pyrin pitämään mielessä gradun tavoitteet. Työn viimeistely oli myös melko haastavaa, sillä loppuvaiheessa omalle tekstilleen sokeutuu. Kiitokset Kirsi Pauliinan ja Lotan hyvästä ohjauksesta, heidän avullaan työ pysyi hyvin kasassa!

Miltä nyt tuntuu?

Hämmentyneeltä. Lähdin tekemään gradua sillä ajatuksella, että se on saatava ajallaan valmiiksi ja aiheen pitää olla sen verran kiinnostava, että työn jaksaa tehdä loppuun. Vasta työtä tehdessäni tajusin, miten hedelmällinen asetelma minulla olikaan.

Mitä teet opintojesi jälkeen?

Olen tällä hetkellä viestinnän harjoittelijana Länsi-Suomen Eurooppa-toimistossa oppimassa lisää EU:n toiminnasta ja logiikasta. Pesti päättyy keväällä ja sen jälkeen olen suunnitellut suuntaavani vapaaehtoistyöhön Kreikkaan kesäksi, jos koronatilanne sallii. Siirtolaisuusaiheet, Euroopan reunalueet ja Lähi-itä kiinnostavat, ja uskon, että yhdistämällä niitä nykyisessä työssäni kartuttamaani EU-kokemukseen löydän kyllä jotain kiinnostavaa myös tulevaisuudessa.

Täydellistä gradua ei ole – kannattaa pyrkiä hyvään

Kysyimme työn ohjanneelta professori Kirsi Pauliina Kalliolta, miten opiskelijan tulee asennoitua pro gradu -tutkielman tekemiseen, millainen on hyvä gradu, ja millaista on ohjata graduja.

Miten tärkeä osa pro gradu -tutkielma on opintoja?

Gradu on erittäin tärkeä osa korkeakouluopintoja, mutta alakohtaisesti sen merkitys voi olla monen-

lainen. Tämä vaikuttaa myös siihen, miten opiskelijoiden on hyvä suhtautua gradun tekemiseen. Lähtökohtaisesti gradun pitäisi olla kaikille opiskelijoille haastava, mutta ei ahdistava prosessi. Tarkoitus on oppia tutkimuksellista työotetta, niistä lähtökohdista ponnistaen ja sellaisin tavoittein, jotka kullakin opiskelijalla on tuossa vaiheessa opinnoita ja elämää yleisemmin. Gradun tutkimusotteeseen eli metodologisiin kysymyksiin kehottaisiin panostamaan alkuvaiheessa enemmän kuin yleensä tehdään (tyypillisesti huomio kohdistuu pitkälti aiheen ja menetelmien valintaan), koska se määrittää paljolti sitä, millainen oppimiskokemuksesta tulee – kaikille ei sovellu samanlainen tutkimustyö. Tässä ohjaajan rooli on keskeinen, koska graduntekijät eivät voi tunnistaa eri otteiden vivahteita riittävässä määrin. Itse kannustan graduntekijöitä uteliaisuuteen ja kokeilemiseen; tarkoitus on harjoitella tutkimuksen tekemistä ja oppia itselle soveltuvaa tutkivaa työotetta, ei todentaa jotain, mitä jos osataan.

Millainen on hyvä gradu?

Niitä on monenlaisia. Hyvä gradu on tasapainoinen, siinä on pienimuotoisesti käsitelty kaikki akateemiseen tutkimukseen kuuluvat osa-alueet, löydetty ja käytetty sekä suomalaista että kansainvälistä tutkimuskirjallisuutta, ja esitetty uskottavia tuloksia ja kiinnostavia johtopäätöksiä omaäänisesti. Kieliasu on selkeä ja kirjoitustyyli sujuva, hyvän tieteellisen ilmaisutavan mukaisesti, jolloin lukija voi keskittyä sisältöihin. Hyvän graduprosessin tunnusmerkkejä

ovat kyky vastaanottaa palautetta ja antaa vertaistukea muille, itsenäinen työote, sekä määrääjassa ja määräämässä pysyminen. Koska täydellistä gradua ei ole, hyvään prosessiin ja lopputulokseen pyrkiminen on nähdäkseni juuri oikea strategia. Työn tulisi palkita ensisijaisesti tekijänsä.

Mikä on ohjaajan työssä vaikeinta ja mikä palkitsevinta?

Opinnäytetöiden ohjaamisessa vaikeimpia tilanteita minulle ovat sellaiset, joissa koen, että opiskelija asettaa työnsä liian suuriksi tavoitteita. Tästä seuraa helposti ahdistusta joissakin työn vaiheissa, ja koko graduprosessi voi jumittua niin, että sitä on vaikea viedä eteenpäin intensiivisellä ohjauksella, mikä tietysti turhauttaa myös ohjaajaa. Koska gradu on pieni tutkimus, jossa pitää olla kaikki tutkimuksen osat mukana, on monelle vaikeinta tutkimuksen pitäminen riittävän kompaktina – rajaamisen, kohdentamisen ja pois sulkemisen merkitystä ei voi liikaa korostaa. Palkitsevinta graduohjauksessa on ehdottomasti se, kun näkee opiskelijan löytävän itselleen mielekkään tutkijan roolin ja tutkimuksellisten ajatusten ja työskentelytapojen rakentuvan prosessin myötä. Vaikka hienoa lopputulosta on toki aina ilo lukea, liittyvät omat huippuhetkeni ohjaajana oppimisprosesseihin. Ei ole väliä miltä tutkimukselliselta tasolta gradun tekemiseen lähdeään, olennaista on tutkivan työotteen kehittyminen sen tekemisen aikana.

Terra onnittelee gradupalkinnon voittajaa!

Väitös- ja nimitystiedot Terraan!

Väitös- ja nimitysuutisten julkaisemiseksi väittelijän tai uuteen tehtävään nimitetyn tiedot tulee lähettää *Terran* toimitukseen mahdollisimman ripeästi.

Väitöskirjojen osalta mukaan liitetään väittelijän nimi ja oppiarvo, väitöskirjan nimi, ala, julkaisukanava ja mahdollinen sähköinen saatavuus, kustoksen ja vastaväittäjän nimi ja organisaatio sekä väitöksen paikka ja ajankohta. **Nimitysuutisiin** liitetään tiedot tehtävästä ja sen kestosta sekä ytimekäs kuvaus nimitetyn ansioista.

Sekä väitös- että nimitysuutisiin voidaan liittää mustavalkoinen valokuva. Aineisto lähetetään liitetiedostona. Tiedostojen muotoilun tulee vastata *Terran* yleisiä asetuksia (<<https://terra.journal.fi/about/submissions>>). Väitös- ja nimitystietojen käsittelystä vastaa kevään 2021 ajan poikkeuksellisesti *Terran* taittaja <copyeditor@geography.fi>.

Kirjoita Terran teemanumeroon 133:4!

Monikulttuuriset luontosuhteet

Luonto ja luontosuhde ovat niin Suomessa kuin monissa muissakin maissa vahvoja kansallisen identiteetin kiinnekohtia. Suomalaisia pidetään jokapäiväisessä kielenkäytössä erityisen luonnoläheisinä ihmisinä ja jokamiehenoikeuksia ylistetään. Niinpä tämä kulttuurinen luontoymmärrys myös määrittää vahvasti luonnon käytön tapoja. Maaseutumaisilla alueilla luonnon käyttö saattaa olla keskeisin asia ihmisten elämässä, mutta kaupungistumisen myötä kaupunkien lähiluonto on yhä tärkeämpi arjen toimintaympäristö.

Koska suomalainen yhteiskuntakin on kulttuurisesti yhä monimuotoisempi, myös luontosuhteet moninaistuvat. Luonnon käytön tottumukset vaihtelevat ja esimerkiksi maahanmuuttajien luontosuhde voi liittyä vahvasti heidän kokemuksiinsa oman maansa luonnosta ja sen käyttömahdollisuuksista.

Ulkoilu ja luonto- ja viheralueiden virkistyskäyttö on eri puolilla maailmaa tehdyissä tutkimuksissa todettu erittäin ”valkoiseksi” aktiviteeteiksi. Lisäksi on kannettu huolta kaupungistuvan väestön ja nuorempien sukupolvien erkaantumisesta luonnosta. Samaan aikaan tutkimustieto luonnossa olon tuomista merkittävistä terveys- ja hyvinvointihyödyistä on lisääntynyt. Olennaista onkin, että kaikilla asukkailla on mahdollisuus saavuttaa luontoalueita, käyttää niitä ja osallistua niiden suunnitteluun.

Tähän teemanumeroon toivotaan kirjoituksia luontosuhteiden monikulttuurisuudesta. Aiheita voivat olla esimerkiksi:

- maahanmuuttajien luontosuhde, kokemukset ja käsitykset luonnosta
- eri paikkojen yhdistelmänä syntyneet luontoelämäkerrat
- luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset maahanmuuttajille
- sään vaikutukset luonnonkäyttötapoihin
- maahanmuuttajat viheralueiden käyttäjinä, preferenssit
- sosiaalinen oikeudenmukaisuus, viheralueiden saavutettavuus, mahdollisuus osallistua suunnitteluun
- luontokotoutuminen, luontolähtöiset ratkaisut maahanmuuttajien kotoutumisen tukemisessa, ylipäänsä luontosuhteen huomiointi julkisen ja kolmannen sektorin kotoutumistoiminnassa

Pyydämme toimittamaan ehdotukset artikkeleiksi, katsauksiksi tai puheenvuoroiksi (abstraktin pituus noin 300 sanaa) **31. tammikuuta 2021** mennessä. Ehdotukset lähetetään suoraan vierailuille toimittajille docx- tai pdf-muodossa. Teemanumero ilmestyy joulukuussa 2021.

Seija Tuulentie, Luonnonvarakeskus, e-mail: <seija.tuulentie@luke.fi>

Kati Pitkänen, Suomen ympäristökeskus SYKE, ympäristöpolitiikkakeskus,

e-mail: <kati.pitkanen@syke.fi>

Väitöksiä – Disputationer

Filosofian maisteri **Salla Eilolan** väitöskirja *Village landscape from near and far - Participatory geospatial methods to integrate local knowledge into formal land use planning in Tanzania* tarkastettiin Turun yliopiston Luonnontieteiden ja tekniikan tiedekunnassa 25. kesäkuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi tohtori **Maria Tengö** Tukholman yliopistosta ja kustoksena professori **Risto Kalliola** Turun yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Turun yliopiston julkaisuja – Annales Universitatis Turkuensis, Ser AII: Biologica – Geographica numerolla 370, ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <utupub.fi>.

Filosofian maisteri **Vesa Väätäsen** väitöskirja ”*Muuttuvan*” *Arktisen poliittinen maantiede: näkökulmia politiikan ja alueprosessin yhtymäköhtiin* tarkastettiin Oulun yliopiston luonnontieteellisessä tiedekunnassa 26. kesäkuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi professori **Klaus Dodds** Lontoon Royal Holloway-yliopistosta ja kustoksena dosentti **Kaj Zimmerbauer** Oulun yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Nordia Geographical Publications numerolla 49:2, ja se on ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <nordia.journal.fi>.

Filosofian maisteri **Virve Reivon** väitöskirja *Confined to space - Perspectives on carceral geography* tarkastettiin Turun yliopiston Luonnontieteiden ja tekniikan tiedekunnassa 1. elokuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi professori emerita **Judith Pallot** Oxfordin yliopistosta ja kustoksena professori **Hille Koskela** Turun yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Turun yliopiston julkaisuja – Annales Universitatis Turkuensis, Ser AII: Biologica – Geographica numerolla 371, ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <utupub.fi>.

Filosofian maisteri **Terhi Ala-Hulkon** väitöskirja *Paikkatietopohjaiset saavutettavuusmenetelmät ekosysteemipalveluiden ja -antipalveluiden karttoittamisessa* tarkastettiin Oulun yliopiston luonnontieteellisessä tiedekunnassa 21. elokuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi dosentti **Petteri Vihervaara**

Suomen ympäristökeskuksesta ja kustoksena professori **Jan Hjort** Oulun yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Nordia Geographical Publications numerolla 49:3, ja se on ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <nordia.journal.fi>

Yhteiskuntatieteen maisteri **Alix Varnajotin** väitöskirja *Arktisen uudelleenarviointi matkailussa: matkailijoiden käsitykset ja arktisuuden käytännöt Rovaniemellä* tarkastettiin Oulun yliopiston luonnontieteellisessä tiedekunnassa 4. syyskuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi professori **Dallen Timothy** Arizonan osavaltion yliopistosta ja kustoksena professori **Jarkko Saarinen** Oulun yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Nordia Geographical Publications numerolla 49:4, ja se on ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <nordia.journal.fi>.

Valtiotieteen maisteri **Chloe Wellsin** väitöskirja *Vyborg is Yours': Meanings and memories of a borderland city amongst young people in Finland* tarkastettiin Itä-Suomen yliopiston yhteiskunta- ja kauppatieteiden tiedekunnassa 13. marraskuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi professori **Anna-Kaisa Kuusisto** Tampereen yliopistosta ja kustoksena professori **Paul Fryer** Itä-Suomen yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Dissertations in Social Sciences and Business Studies numerolla 233, ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <epublications.uef.fi>.

Yhteiskuntatieteen maisteri **Juha Halmeen** väitöskirja *Attractiveness and competitiveness, but who? Regional place marketing collaboration from a discursive perspective* tarkastettiin Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunnassa 4. joulukuuta 2020. Vastaväittäjänä toimi dosentti

Ilari Karppi Tampereen yliopistosta ja kustoksena dosentti **Petri Kahila** Itä-Suomen yliopistosta. Tutkimus on julkaistu sarjassa Dissertations in Social Sciences and Business Studies numerolla 237 ja se on saatavilla sähköisesti osoitteessa <epublications.uef.fi>.